

Utbildningsinspektion i Fruängens skola, förskoleklass, grundskola årskurs 1–9 och obligatorisk särskola årskurs 1–10

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan/rektorsområdet/verksamheten	2
Sammanfattande bedömning	2
Bedömning av resultaten	3
Bedömning av genomförandet	6
Bedömning av förutsättningarna	9

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Fruängens skola den 20–22 mars 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanerna och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Stockholms kommun och Fruängens skola, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I skolan intervjuades elever, personal, skolläda samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i särskolan årskurs 1 till 10 och grundskolan årskurs 2, 6 och 9. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet/verksamheten

Fruängens skola	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	180
Förskoleklass	34
Grundskola	574
Obligatorisk särskola	32

Fruängens skola ligger i stadsdelen Hägersten i Stockholms kommun. I Fruängens skola finns en rektor och en biträdande rektor.

Verksamheten i Fruängens skola består av obligatorisk särskola, grundskola, förskoleklass, fritidshem och öppen fritidshemsverksamhet. I skolan finns tre särskilda undervisningsgrupper varav en främst är avsedd för nyanlända elever. Skolans verksamhet är organiserad i arbetsenheter; fyra arbetsenheter för förskoleklass–årskurs 9, en för särskolan och en för de tre särskilda undervisningsgrupperna.

Kommunens ansvarstagande för skolbarnsomsorg behandlas i den övergripande kommunrapporten.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Fruängens skola och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanerna och övriga skolförfattningar.

I Fruängens skola bedrivs stora delar av verksamheten på ett bra sätt som i huvudsak överensstämmer med de intentioner som uttrycks i styrdokumentet för förskoleklass, obligatorisk särskola och grundskola och leder till uppfyllande av de nationella målen. Verksamheten präglas av personalens engagemang att ge eleverna en lärorik och trygg skolgång. I särskolan är personalens arbetssätt, integrationen med resten av skolans verksamhet, sättet på vilket eleverna förbereds för en fortsatt skolgång och föräldrarnas och elevers tillfredsställelse med verksamheten tecken på en god verksamhet. Förskoleklassens verksamhet bedrivs också på ett gott sätt och verksamheten ses som en viktig del i elevernas lärande.

I alla skolformer kan stödet till eleverna lyftas fram som en styrka för skolan. Stödet är utformat efter elevernas behov och skolan prövar att organisera stödet i flera olika former för att göra detta flexibelt. Generellt får elever stöd av god kvalitet. För att elevernas måluppfyllelse skall öka behöver dock stödet i större utsträckning kopplas till kännedom om skolans resultat. Kännedomen om skolans resultat på skolnivå behöver öka och en systematisk uppföljning av elevernas resultat genomföras.

I skolan sker ett i många stycken gott kvalitetsarbete vilket dock inte är synligt i skolans kvalitetsredovisning.

Skolan uppvisar oroväckande låga kunskapsresultat. Det är synnerligen angeläget att skolan vidtar kraftfulla åtgärder för att öka måluppfyllelsen.

Rektorn behöver stärka likvärdigheten i skolan när det gäller elevers inflytande och information om elevers kunskapsutveckling. Likvärdigheten behöver också stärkas när det gäller verksamhetens utformning där variationen i synen på det

uppdrag skolan har, av personalen upplevs som allt för stor och där de framhåller en gemensam diskussion om den pedagogiska utvecklingen som särskilt angelägen. Rektorn behöver också i större utsträckning ta ansvar för och utföra det som enligt författningarna åligger rektorn. Rektorn behöver också tillse att beslut fattas enligt gällande författningar.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan gör ingen systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen i årskurs 5 och 9 (4 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt och 2.8 läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo 94).
- Skolan upprättar inte individuella utvecklingsplaner för alla elever (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Rektorn ingår inte som ledamot av elevvårdskonferensen (4 kap. 4 § grundskoleförordningen).
- Skolan erbjuder inte språkval i enlighet med författningarna (2 kap. 17–18 §§ grundskoleförordningen).
- Elevers val ges inte i enlighet med författningarnas krav (2 kap. 19–20 §§ grundskoleförordningen).
- Svenska som andraspråk anordnas inte i enlighet med författningarna (2 kap. 15–16 §§ grundskoleförordningen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Elevernas möjlighet att nå kursplanernas mål att uppnå bör förbättras.
- Skolan bör förbättra elevernas möjlighet till inflytande och delaktighet så att detta blir likvärdigt i skolan.
- Av beslut om placering i särskild undervisningsgrupp skall framgå att detta får överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd.
- Informationen om rätt till betyg i särskolan bör förbättras.
- De skriftliga omdömena bör förbättras
- Rektorn bör ta ett större ansvar för skolans pedagogiska utveckling
- Kvalitetsredovisningen bör förbättras och arbetet med kvalitetsredovisningen bör i högre grad främja skolans kvalitetsarbete.
- Undervisningen i svenska som andraspråk bör förbättras för eleverna i årskurs 1–5.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanerna, de nationella kursplanerna och programmålen.

Eleverna i förskoleklass visar mognad och en god förmåga till samverkan och socialt samspel. Den verksamhet inspektörerna tagit del av visar att eleverna i förskoleklass har kunskaper som gör att de är väl förberedda för vidare utbild-

ning. Personalen arbetar mycket med elevernas språkliga medvetenhet och med att i lekens form lära eleverna matematiska begrepp. I förskoleklassen följs elevernas kunskapsutveckling genom skriftlig dokumentation.

Eleverna i särskolan har individuella mål. De individuella målen står i överensstämmelse med målen i kursplanerna. Det förekommer att elevernas mål är åskådligt fastsatta på elevernas bänkar. Målen för utbildningen finns också uppsatta på klassrummens väggar. Eleverna i särskolan har efter sina förutsättningar god kännedom om målen för utbildningen.

De äldre eleverna i skolan har också en god uppfattning om målen för utbildningen. De får också information om betygskriterier i alla ämnen och känner sig informerade och förberedda inför nya moment i undervisningen. För de yngre eleverna utgör målen för utbildningen de individuella mål som anges vid utvecklingssamtalen eller det innehåll som anges i läromedlen. Inspektörerna vill peka på vikten av att skolan försäkrar sig om att alla elever har kännedom om målen för utbildningen.

Resultaten för de yngre eleverna i grundskolan finns sammanställda på skolnivå i form av resultat av nationella ämnesprov i årskurs 5 och som resultat av lärarnas bedömning av elevernas läsförmåga i läsutvecklingsscheman.

Tabell 1 Andelen elever som bedömts uppnå målen i de nationella ämnesproven i årskurs 5 ¹

	2004	2005	2006
Svenska	100	80	92
Matematik	92	84	84
Engelska	92	89	94

De resultat som visas i nationella ämnesproven för årskurs 5 tyder på att skolan behöver öka ansträngningarna för att eleverna skall nå högre måluppfyllelse. Vid intervjuer framkommer att lärarna bedömer att de har god kunskap om vilken kunskapsnivå eleverna i deras klass eller ämne har uppnått. Det är svårt att få en bild av huruvida eleverna i årskurs 5 uppnår målen i skolans alla ämnen eftersom inte någon sammanställning av elevernas kunskapsresultat i andra ämnen görs. Inspektörerna bedömer att detta är en brist som måste åtgärdas.

Tabell 2 Slutbetyg enligt Skolverkets statistik

	Skolan			Kommunen			Riket		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Meritvärde ²	201,7	164,1	189,7	221,0	221,3	221,9	206,9	206,3	206,8
Andel (%) med fullständigt slutbetyg	72,7	48,8	59,4	75,6	75,7	75,1	75,9	75,5	76,0
Andel (%) behöriga till nationella program ³	89,6	66,3	83,3	89,8	89,2	90,0	89,6	89,2	89,5

¹ Uppgifterna har hämtats från skolans egen redogörelse

² Meritvärdet beräknas på de 16 bästa ämnesbetygen i elevens slutbetyg (Godkänd räknas som 10 poäng, Väl Godkänd som 15 poäng och Mycket Väl Godkänd som 20 poäng). Det möjliga maxvärdet är 320 poäng.

Som framgår av tabell 2 har elevernas resultat i årskurs 9 förbättrats mellan år 2005 och 2006. Sett över en period av tre år har dock skolans resultat varierat och visar ingen stark utvecklingstendens åt något håll. Trots en förbättring av elevernas resultat mellan år 2005 och 2006 kan inte skolan vara nöjd med att ca 40 procent av eleverna saknar betyg i minst ett ämne. I förhållande till riket och kommunen är skolans resultat väsentligt lägre. Det är synnerligen angeläget att skolan vidtar kraftfulla åtgärder för att öka måluppfyllelsen. Med hjälp av nationell statistik kan en mer komplex bild av skolans resultat visas. Av den framgår att en stor förbättring har skett för flickor med utländsk bakgrund mellan år 2005 och 2006, till exempel har dessa flickors meritvärde fördubblats. Av nationell statistik framgår också stor skillnad mellan flickors och pojkars resultat i vissa ämnen eller ämnesgrupper. I ämnet moderna språk är exempelvis andelen pojkar som inte uppnår målen drygt 30 procent medan motsvarande siffra för flickorna är knappt 4 procent. Det omvända förhållandet gäller för idrott och hälsa där andelen flickor som inte når målen är drygt 16 procent och andelen pojkar 2 procent. Varken av verksamhetsplanen, kvalitetsredovisningen eller i intervjuer med personalen framgår att en analys av elevernas måluppfyllelse sker utifrån ett genusperspektiv eller utifrån kopplingen mellan undervisningens genomförande och resultat. Genom avsaknad av denna analys fattas ett viktigt instrument för att utveckla strategier för att förbättra måluppfyllelsen. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra elevernas möjlighet att nå målen. Inspektörerna bedömer också att skolan brister i systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskaper i förhållande till målen att uppnå i årskurs 5 och årskurs 9 i samtliga ämnen, vilket måste åtgärdas.

Normer och värden

Eleverna har genom att delta i elevråd och klassråd möjlighet till inflytande. I denna formaliserade del handlar inflytandet mestadels om skolans yttre miljö. I grundskolan varierar elevernas inflytande över undervisningen beroende på vilken lärare de har. Såväl intervjuer med elever som inspektörernas observationer stärker denna bild. I förskoleklass och särskolan har dock alla elever möjlighet att i större omfattning utöva inflytande i undervisningssituationen. Inspektörerna bedömer att elevernas möjlighet till inflytande i skolan bör öka.

Särskoleverksamheten är väl integrerad i skolans övriga verksamhet. Föräldrar framhåller att eleverna i särskolan mår bra och att de trivs och vill gå till skolan. Föräldrarna framhåller också att förhållandet mellan elever och vuxna präglas av respekt. Denna bild styrks av intervjuer med personal och inspektörernas verksamhetsbesök.

Eleverna i grundskolan uppger att de trivs i skolan och att skolan i stort är befriad från kränkande behandling. Särskilt de yngre eleverna uttrycker sig mycket positivt om skolan som de upplever som trygg. Det förebyggande arbetet mot kränkande behandling som bedrivs upplever eleverna som betydelsefullt och eleverna litar till att de vuxna griper in om problem uppstår.

Inspektörerna bedömer utifrån intervjuer och verksamhetsbesök att skolan når goda resultat när det gäller normer och värden.

³ För att en elev skall vara behörig till gymnasieskolans nationella program krävs betyget G i ämnena svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet

I Fruängens skola finns möjlighet för alla elever att tala om etiska frågor, att ha samarbetsövningar och andra gruppstärkande aktiviteter och diskussioner. Detta genomförs under arbetspass som kallas ”livskunskap”. Intervjuer med såväl elever, föräldrar som personal stärker att detta är något som upplevs positivt och som alla, även elever, uppger förbättrar arbetsklimatet på skolan.

I skolan finns också en trygghetsgrupp som arbetar för en positiv arbetsmiljö i skolan. I trygghetsgruppen ingår skolledning och en representant från varje arbetsenhet. Trygghetsgruppen genomför enkätundersökningar och arbetar aktivt vid fall av trakasserier. I varje klass utses två av eleverna till kamratstödjare.

Från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Den nya lagens ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola.

Likabehandlingsplanen i Fruängens skola är framtagen av skolans trygghetsgrupp. I arbetet har de elever som är utsedda till kamratstödjare medverkat. För övriga intervjuade elever är likabehandlingsplanen okänd eller i vart fall inget dokument som har någon mening för dem. Skolan genomför dock ett tema som handlar om likabehandling och som involverar alla elever. Detta är tänkt att vara ett återkommande temaarbete varje vår. Skolans likabehandlingsplan innehåller bland annat en beskrivning av det förebyggande arbetet på skolan och vilka åtgärder som skolan planerar att genomföra. Inspektörerna vill peka på vikten av att det tydligt framgår att de förebyggande åtgärder som finns redovisade i likabehandlingsplanen utgår från en kartläggning av verksamhetens behov och har en tydlig koppling till diskrimineringsgrunderna.

De flesta föräldrar känner sig informerade om sina barns skolgång. Det finns möjlighet att vid olika tillfällen få information om barnens kunskapsutveckling. Föräldrarna ger dock en bild av att informationen till föräldrar fungerar olika i olika delar av skolan och anger handledarens stora betydelse för att få god information. En del föräldrar tycker att informationen är torftig och att de får fråga efter information för att få någon. De flesta föräldrarna tycker dock att man får information på personalens initiativ. Det finns föräldrar som uppger att de inte fått information om att deras barn riskerar att inte få betyg. Generellt saknar föräldrarna information av mer övergripande karaktär om skolan från skolledningen. Inspektörerna bedömer att skolans arbete med arbetsmiljön genomförs på ett bra sätt.

Individanpassning och stöd

Av intervjuer och lektionsbesök framgår att undervisningen i särskolan sker utifrån varje elevs behov. Eleverna får utmaningar anpassade efter den mognad och kunskapsnivå där de befinner sig.

Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet. Planen skall vara ett framåtsyftande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. I Fruängens skola har eleverna i förskoleklass och särskola individuella utvecklingsplaner. Dessa tas fram i samband med utvecklingssamtalet. De allra flesta eleverna i grundskolan har också individuella utvecklingsplaner men i intervjuer framkommer dock att eleverna i årskurs 9 saknar individuella utvecklingsplaner. Att alla elever inte har individuella utvecklingsplaner bedömer inspektörerna som en brist som måste åtgärdas.

När det gäller särskilt stöd till elever som är i behov av sådant är rektors ansvar omfattande. Enligt grundskoleförordningen skall rektor fatta beslut om särskilt stöd till elev. Rektor skall se till att eventuellt behov av särskilt stöd utreds och om detta föreligger se till att åtgärdsprogram skrivs. Rektorn och biträdande rektorn har delat upp ansvaret för elevvårdsärenden i grundskolan mellan sig. I intervjuer framkommer att rektorn beslutar om insatser för elever i årskurs 6–9 men att speciallärarna tillsammans med arbetsenhetsledarna beslutar om särskilt stöd för de yngre eleverna. Rektorn deltar inte i elevvårdskonferenser för de yngre eleverna vilket inspektörerna bedömer är en brist som måste åtgärdas.

Det finns rutiner i skolan för att kartlägga vilka elever som är i behov av särskilt stöd. Särskilt stöd kan eleverna få i olika former. En stor roll spelar de särskilda undervisningsgrupperna som finns i skolan. Två av dessa är till för elever som i olika stor utsträckning inte bedöms kunna få stödet inom den ordinarie undervisningen. En särskild undervisningsgrupp är en så kallad förberedelseklass, avsedd i första hand för till Sverige nyanlända elever. Särskilt stöd får även eleverna i mindre grupper eller individuellt i det så kallade ”studieteket”. För de elever som får särskilt stöd upprättas åtgärdsprogram. De särskilda stödinsatser som skolan genomför är av god kvalitet. Det finns dock brister när det gäller beslut om dessa elevers undervisning. Enligt grundskoleförordningen får, om det finns särskilda skäl, särskilt stöd till elev ges i särskild undervisningsgrupp istället för inom ordinarie klass. Dessa beslut får överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd. För de elever som i Fruängens skola är placerade i särskilda undervisningsgrupper fattas beslut om sådan placering i en elevvårdskonferens. Av protokoll från elevvårdskonferensen framgår ej att beslut om detta kan överklagas. Inspektörerna bedömer att besluten om placering i särskild undervisningsgrupp behöver förbättras då det inte framgår att dessa kan överklagas.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

Enligt särskoleförordningen skall, om en elev eller elevens vårdnadshavare begär det, betyg sättas i årskurs 8 och 9 samt i förekommande fall i årskurs 10. Föräldrarna anser dock att de inte är informerade av skolan om rätten till betyg för eleverna. Inspektörerna bedömer att information om rätt till betyg inom särskolan bör förbättras.

Bedömning av elevernas kunskaper sker i dialog mellan lärarna. Det finns i stadsdelen flera bedömningsnätverk. Lärare i förskoleklass och grundskolan deltar i dessa. De nationella proven i årskurs 5 och 9 rättar lärarna tillsammans.

Samverkan i bedömningsarbetet är dock mest framträdande när det gäller svenska, matematik och engelska.

De äldre eleverna tycker att de får god information om sin kunskapsutveckling. Det finns dock elever och föräldrar som upplever att lärarnas bedömningar inte är relaterad till de kunskaper eleverna visar. Inspektörerna bedömer att skolans bedömningsarbete är gott men vill peka på vikten av att rektor försäkrar sig om att det goda bedömningsarbetet omfattas av alla lärare.

De elever som när de slutar årskurs 9 inte får betyg i alla ämnen skall, i de ämnen eleverna saknar betyg, få ett skriftligt omdöme. Det skriftliga omdömet utgör en del av slutbetyget och skall beskriva elevens kunskapsutveckling i ämnet. De skriftliga omdömen inspektörerna tagit del av har beskrivit skäl till att eleven inte har fått betyg. Beskrivningarna utgörs av vilka delar av undervisningen eleven ej tillgodogjort sig eller ett konstaterande att eleven inte kunnat få betyg. Beskrivning av de kunskaper eleven har i ämnet fattas. Inspektörerna bedömer att innehållet i skriftliga omdömen bör förbättras så att elevens kunskapsutveckling i ämnet framgår.

Såväl personal som föräldrar uppger att utvecklingssamtalen är viktiga tillfällen att få information om elevens kunskapsutveckling och att göra överenskommelser om utvecklingsområden för elevernas kunskapsutveckling. Eleverna i förskoleklass såväl som grundskolan och särskolan får förbereda sig inför samtalen och deltar i utvecklingssamtalet. Såväl personal som elever och föräldrar tycker att utvecklingssamtalen fungerar bra och fyller sitt syfte.

Ledning och kommunikation

Enligt skollagen skall rektorn hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan. Det åligger rektorn att särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Vidare anges i läroplanen att rektorn, som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan, har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen.

Biträdande rektorn är den som framstår som ansvarig för verksamheten i särskolan, både när det gäller elevernas resultat och att utveckla verksamheten. Denna bild ger såväl personal som föräldrar. I övrigt är bilden av vem som leder skolan något splittrad. Föräldrar i grundskolan menar att rektorn leder verksamheten för årskurs 6 till 9 medan biträdande rektorn är ansvarig för verksamheten i förskoleklass till årskurs 5. För personalen i förskoleklass och grundskolan framstår rektorn som den som är ansvarig för hela verksamheten. Rektorn är känd av eleverna. Rektorn uppger vid intervju att hon är ansvarig för och leder det pedagogiska utvecklingsarbetet i hela skolan. Hon menar att hon leder skolan genom de arbetsenhetsledare som tillsammans med rektorn och biträdande rektorn utgör ledningsgrupp och en skolutvecklingsgrupp med representanter från varje arbetslag. När det gäller ledningen av den pedagogiska utvecklingen delas denna syn inte av personalen. De uppger att den pedagogiska diskussionen förs i sammanhang där rektorn inte deltar och att det system med olika grupper som skall utgöra strukturen för rektorns ledning inte fungerar fullt ut. De olika arbetsenheterna utformar enligt personalen verksamheten på olika sätt. De menar att detta för det mesta är positivt men saknar en gemensam pedagogisk diskussion och ”mer sammanhang”. Genom att överlåta delar av rektors ansvar till biträdande rektor i särskolan och verksamheten i förskoleklass till årskurs 6 har rektor inte möjlighet att ta ansvar för den pedagogiska utvecklingen av hela skolans verksamhet. Inspektörerna bedömer att rektorn

bör ta ett större ansvar för ledningen av den pedagogiska utvecklingen av skolan

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

I Fruängens skola bedrivs ett kvalitetsarbete för att förbättra verksamheten. Detta präglas av personalens vilja att utforma en verksamhet som tillmötesgår elevernas behov på bästa sätt. Trots svagheter i kännedom om skolans samlade resultat och avsaknad av en uppföljning och analys på skolnivå sker i olika konstellationer och grupper ett aktivt förbättringsarbete. Särskilt framhåller personalen arbetsenheterna som viktiga forum för detta. För att stödja förbättringsarbete sker utvärdering i olika former. I en del klasser får föräldrar i enkätform utvärdera vad de är nöjda med. I slutet på läsåret har skolans personal ett gemensamt utvärderingstillfälle då utvärderingar och ”reflektioner” dokumenteras. Detta, i stora delar, goda utvecklingsarbete är dock inte synligt i skolans kvalitetsredovisning.

Ett systematiskt kvalitetsarbete skall ta stöd i en kvalitetsredovisning. Av förordningen om kvalitetsredovisning i skolväsendet mm (1997:702) framgår bland annat att det övergripande syftet med arbetet med kvalitetsredovisningen är att främja skolans kvalitetsarbete och därmed bidra till att uppfylla de nationella målen för utbildningen. Kvalitetsredovisningen skall innehålla en bedömning av i vilken mån skolan uppnått de nationella målen och en redogörelse för vilka åtgärder som skolan avser att vidta för en högre måluppfyllelse. I Fruängens skola framgår av intervjuer med personal att kvalitetsredovisningen inte används av personalen för att utveckla verksamhetens kvalitet. De anger att de utvärderingar som sker inom arbetsenheterna och de arbetsplaner som finns inom de olika verksamhetsformerna är de dokument som används. Skolans kvalitetsredovisning anger ”åtgärder för utveckling” men dessa anger ofta att arbetet skall fortsätta och har sällan koppling till en värdering av de insatser skolan gjort. Av kvalitetsredovisningen är det också svårt att se kopplingar till de nationella målen. Kvalitetsredovisningen avser grundskola, särskola, förskoleklass och skolbarnsomsorg. Tyngdpunkten ligger på grundskolan och beskrivningen av särskola och skolbarnsomsorg är knapphändig där till exempel ingen beskrivning av resultat finns, medan förskoleklassen i stort sett inte behandlas. Inspektörerna bedömer att kvalitetsredovisningen bör förbättras och skolans arbete med kvalitetsredovisningens bör i högre grad främja skolans kvalitetsarbete.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Tillgång till utbildning

Tillgången till modersmålsundervisning är god. De elever som önskar delta i modersmålsundervisning erbjuds sådan.

Inför årskurs 6 gör eleverna ett språkval. Lärarna uppger att de elever som ”klarar sig bra” i svenska och engelska inte kan välja något av dessa språk som språkval. Enligt grundskoleförordningen skall eleven, om eleven och elevens vårdnadshavare önskar det, som språkval bland annat erbjudas svenska som

andraspråk för elever som i övrigt har undervisning i svenska som andraspråk, svenska för elever som i övrigt får undervisning i svenska eller engelska. Inspektörerna bedömer det som en brist att språkvalet inte erbjuds enligt gällande författning, vilket måste åtgärdas.

Enligt grundskoleförordningen skall undervisning i svenska som andraspråk, om det behövs, anordnas för elev med annat modersmål i stället för undervisning i svenska. Det är rektorn som skall besluta om undervisning i svenska som andraspråk skall anordnas för en elev. I Fruängens skola finns ca 50 elever som har svenska som andraspråk. Undervisningen för elever i årskurs 1 till 5 är enligt lärarna en blandning av svenska som andraspråk och svenska. Vid intervjuer framkommer att beslut om undervisning i svenska som andraspråk fattas utan rektorns medverkan, vilket är en brist som måste åtgärdas. Skolan måste också förändra rutinerna så att det står klart vilken kursplan eleverna undervisas efter. Inspektörerna bedömer också att undervisningen i svenska som andraspråk bör förbättras för eleverna i årskurs 1–5.

Elevens val syftar enligt grundskoleförordningen till att fördjupa och bredda elevernas kunskaper i ett eller flera ämnen. Eleverna skall erbjudas ett allsidigt urval av ämnen som elevens val. Elevers val anordnas inte för eleverna i Fruängens skola vilket är en brist som måste åtgärdas.

Eleverna i särskolan har tillgång till studie- och yrkesvägledare. Studie- och yrkesvägledaren ser till att eleverna i särskolan har möjlighet att genomföra praktisk yrkesorientering (PRAO) på arbetsplatser. De får även möjlighet att i årskurs 10 genomföra praktik på olika gymnasiesärskolor för att se vilka skolor som stämmer med elevens behov. Föräldrar framhåller detta som mycket positivt och att eleverna blir väl förberedda för fortsatt skolgång. Inspektörerna bedömer att genomförandet av studie- och yrkesvägledning för särskoleeleverna sker på ett mycket bra sätt.

Personal

I Fruängens skola finns god tillgång till personal med särskild kompetens såväl inom förskoleklass, grundskolan som inom särskolan. De allra flesta lärare har utbildning för den undervisning de bedriver. Enligt nationell statistik för år läsåret 2005/2006 har skolan 9,2 lärare per 100 elever varav 7,9 har pedagogisk utbildning. Dessa värden är något högre än föregående läsåret. Enligt skolans egna uppgifter har, år 2007, alla lärare utom en pedagogisk utbildning. Lärarna deltar regelbundet i kompetensutvecklingsinsatser.

Materiella resurser

Eleverna har tillgång till läromedel och andra hjälpmedel som behövs för en tidsenlig utbildning.

Datum	Ort
2007-06-20	Stockholm

Johan Nilsson

Marie Morin